

А. С. Становіхіна

ТОВАРОЗНАВЧА ЕКСПЕРТИЗА ТА ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ ХАРЧОВИХ СУМІШЕЙ ДЛЯ СПОРТСМЕНІВ

У статті наведено результати проведеної товарознавчої експертизи сухих харчових сумішей для спортсменів, які реалізуються в м. Луганськ, надано рекомендації споживачам щодо їх придбання та споживання, з метою розробки програми ХАССП для підприємств-виробників.

Ключові слова: спеціальні продукти для спортсменів, експертиза, якість, захист прав споживачів, споживачі.

1. Вступ

Матеріали доповіді стосуються товарознавчої експертизи сухих харчових сумішей для спортсменів та визначення складових забезпечення захисту прав споживачів при їх реалізації в Україні. Однією з найважливіших умов забезпечення високого рівня функціонального стану спортсменів є раціональне збалансоване харчування з використанням спеціально спроектованих для вирішення певних задач харчових продуктів. Український ринок сухих харчових сумішей для спортсменів є досить насиченим, на ньому широко представлена продукція як зарубіжних виробників, так і вітчизняних. На ринку відбувається помітне збільшення числа харчових продуктів для спортсменів на основі натуральних компонентів; розширення асортименту продукції та поява нових торговельних марок; зростання реалізації за допомогою системи прямого продажу, аптек та спеціалізованих магазинів. Відмічено підвищення вимог споживачів до якості товарів і особливо вибір оптимального варіанту співвідношення ціни і якості. Тому актуальним є проведення товарознавчої експертизи сухих харчових сумішей для спортсменів та визначення складових забезпечення захисту прав споживачів при їх реалізації в Україні.

2. Постановка проблеми

Відсутність базового нормативно-правового регулювання виробництва, обігу та реалізації продуктів спеціального призначення призводить до неупорядкованості ринку даної продукції. На заходах проведених досліджень харчових сумішей для спортсменів визначено фактори, що формують споживні властивості, наведено аналіз результатів оцінки їх якості, захисту прав споживачів при реалізації. Перспективи подальших досліджень у даному напрямі сприятимуть створенню, роз-

робці і розширенню асортименту спеціальних продуктів для спортсменів різних видів спорту, які відповідатимуть потребам споживачів, підвищенню конкурентоспроможності.

3. Основна частина

3.1. Аналіз літературних джерел по темі дослідження. В роботі [1] приведено результати маркетингового аналізу ставлення спортсменів до спеціальних продуктів функціонального призначення. Визначено недостатній рівень поінформованості, не зважаючи на який, 74,4 % опитаних вважають, що вживання харчових функціональних продуктів у раціоні харчування є доцільним.

В роботі [2] проаналізовано сучасні проблеми захисту прав споживачів в Україні. Обґрунтовано необхідність посилення санкцій за порушення законодавства про захист прав споживачів, вдосконалення нормативно-правових актів, які регулюють дані правовідносини.

В роботі [3] проведено аналіз асортименту харчових продуктів для спортсменів, надано характеристики торговельної класифікації сухих харчових сумішей для спортсменів.

Дані роботи [4] засвідчують факт численних порушень при реалізації сухих харчових сумішей для спортсменів, що може призвести до споживання неякісної та небезпечної продукції споживачами.

В роботі [5] наведені результати аналізу складових забезпечення прав споживачів під час продажу продуктів спеціального призначення.

3.2. Результати досліджень. Дослідження якості сухих харчових сумішей для спортсменів здійснювалося у чотири етапи. На першому етапі було вивчено маркування та упакування зразків та відповідність його вимогам чинного законодавства. На другому етапі було проведено дослідження органолептичних показників методом органолептичної оцінки зовнішнього вигляду, кольору, запаху

та смаку сухої суміші та кольору, смаку, запаху та консистенції готового напою. Для визначення органолептичних показників готового напою, готували розчин відповідно до рекомендації щодо споживання, що вказано на маркуванні. Температура напою при проведенні органолептичної оцінки становила 20 ± 5 °С. На третьому етапі було досліджено фізико-хімічні показники сухої суміші: масова частка вологи та об'ємна вага 5 см^3 порошку. На четвертому етапі було проведено порівняльну характеристику амінокислотного, вітамінного та мінерального складу дослідних зразків за даними, що зазначено на етикетці. Для проведення товарознавчої експертизи сухих харчових сумішей для спортсменів у спеціалізованих магазинах міста Луганська було придбано чотири зразки: № 1 Екстра Протеїн Вансітон виробник «Дел-Мас ЛТД» Україна, № 2 Білковий максимум — ПП «Екстремал» Україна, № 3 100 % ISO WHEY — BioTech Німеччина та № 4 90 % muscle building Protein — MLO Products, США.

Проведена товарознавча експертиза засвідчує факт численних порушень при реалізації сухих харчових сумішей для спортсменів, що може призвести до споживання неякісної та небезпечної продукції споживачами. Було виявлено наступні типові порушення вимог чинного законодавства: порушення при маркуванні зразків; відсутність повної інформації щодо складу продукту; невідповідність органолептичних показників готового напою даним, що зазначені на маркуванні сухої харчової суміші для спортсменів та інші. Серед сухих харчових сумішей для спортсменів зарубіжного виробництва поширеним є порушення права споживача щодо доступної та достовірної інформації — відсутність маркування українською мовою.

Для того, щоб попередити купівлю неякісної продукції, споживачеві необхідно дотримуватись наступних рекомендацій. Маркування продуктів спеціального призначення повинно бути позначено українською мовою. Кожна партія повинна супроводжуватися документом встановленої форми. В разі придбання товарів іноземного виробництва слід звернути увагу на те, що продукція зарубіжного виробництва повинна супроводжуватися сертифікатом якості із чорною та синьою печаткою. Продукція вітчизняного виробництва — гігієнічним висновком із чорною та синьою печаткою, якісним посвідченням із синьою печаткою виробника. Для того щоб зорієнтувати споживача у виборі необхідного продукту рекомендується при виборі сухих харчових сумішей для спортсменів керуватися наступними критеріями: основна харчова направленість (білкова, вуглеводна та інше); наявність інформації про ефективність даного продукту у спортивному харчуванні.

Література

1. Сєноґонова Л. І. Маркетинговий аналіз ставлення спортсменів до спеціальних продуктів функціонального призначення [Текст] / Л. І. Сєноґонова, Н. Будько // Тези доп. I Міжнарод. наук-практ. студ. конф. «Формування механізмів управління якістю та підвищення конкурентоспроможності підприємств», Том I, 8 квітня 2010, м. Дніпропетровськ, ДУЕП. — С. 64–662.
2. Сєноґонова Л. І. Відповідальність у сфері захисту прав споживачів [Текст] / Л. Сєноґонова, А. Сімініхіна // Тези допов. Молодіжного форуму «Пробудись свідомий споживач», 9 грудня 2010, м. Київ, КНТЕУ. — С. 36–37.
3. Сєноґонова Л. І. Аналіз асортименту харчових продуктів для спортсменів [Текст] / Л. І. Сєноґонова, В. Г. Пащенко, А. С. Становіхіна // Східно-Європейський журнал передових технологій : наукові видання України / Технологічний центр. — Харків. — 2010. — Вип. № 6/10(48) — С. 39–43.
4. Сєноґонова Л. І. Товарознавча експертиза сухих харчових сумішей для спортсменів [Текст] / Л. І. Сєноґонова, В. Г. Пащенко, А. С. Становіхіна // Східно-Європейський журнал передових технологій : наукові видання України / Технологічний центр. — Харків. — 2011. — Вип. № 2/6(50) — С. 54–58.
5. Сєноґонова Л. І. Складові забезпечення захисту прав споживачів при реалізації сухих харчових сумішей для спортсменів [Текст] / Л. І. Сєноґонова, В. Г. Пащенко, А. С. Становіхіна // Весник, Національного технічного університету «ХПИ». — Харьков. — 2011. — Вип. № 9. — С. 145–148.

ТОВАРОВЕДЧЕСКАЯ ЭКСПЕРТИЗА И ЗАЩИТА ПРАВ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ ПРИ РЕАЛИЗАЦИИ ПИЩЕВЫХ СМЕСЕЙ ДЛЯ СПОРТСМЕНОВ

А. С. Становихина

В статье приведены результаты проведенной товароведческой экспертизы сухих пищевых смесей для спортсменов, которые реализуются в г. Луганск, даны рекомендации потребителям по их приобретению и потреблению, с целью разработки программы HACCP для предприятий-изготовителей.

Ключевые слова: специальные продукты для спортсменов, экспертиза, качество, защита прав потребителей, потребитель.

Алла Сергеевна Становихина, магистр кафедры товароведения, торгового предпринимательства и экспертизы товаров Луганского национального университета имени Тараса Шевченко, тел.: (066) 507-33-79, e-mail: tati4ka.63@mail.ru.

MERCHANDISING INSPECTION AND PROTECTION OF CONSUMER RIGHTS IN THE SALE OF FOOD MIXES FOR ATHLETES

A. Stanovichina

The article presents the results of the merchandising expertise of dry food mixes for athletes who realized in Lugansk, and provided recommendations to consumers on its purchasing and consumption, with aim to develop a HACCP program for companies-producers.

Keywords: specialty products for athletes, expertise, quality, consumer protection, consumers.

Alla Stanovichina, master of Department of Trade Sciences, Trade Business and Goods Examination of the Taras Shevchenko Luhansk national university, tel.: (066) 507-33-79, e-mail: tati4ka.63@mail.ru.